

SeniorNet Tyresö

Café Ventilen

Säkra internetköp

Cafévärd Gunilla Schultzen
gunilla@schultzen.se

Om mig

- Gunilla Schultzen
- Grundskolelärare 1972
- Webbdesigner 1997
- IT-pedagog 2000
- Utbilda äldre 2012

Jag använder nätet varje dag

- Köper biljetter, resor, kläder mm
- Använder myndigheters tjänster och internetbank
- Tittar på film, lyssnar på musik, använder play-tjänster
- Håller kontakt via e-post, Skype, Messenger

Checklista när du handlar på nätet

https://

- Handla bara hos kända företag
- Att SSL-kryptering används, kolla hänglåset
- Att webbplatsens adress börjar med "https" (och inte "http")
- Erbjuds säkra betalsätt
- Kolla totalpris, leveranstid, returer, ångerrätt mm
- <https://www.br.se>

Vad är cookies

- Cookies är små textfiler som sparas i din webbläsare när du besöker vissa webbplatser och webbbutiker
- Filerna ger information om hur du surfar runt på webbplatsen
- Webbbutiker sparar cookies bland annat när du lägger produkter i varukorgen.

Faktura

- Fakturor kan ligga i försändelsen eller skickas separat
- Fakturor skickas allt mer med e-post
- Vanligast är med betalning inom 14 eller 30 dagar
- Man hinner oftast få varan innan man betalar
- Kontakta leverantören vid problem
- <https://www.ellos.se>

Klarna

- Betalningskrav först när varan lämnat försäljaren
- Du får ett meddelande via mejl
- Välj betalning inom 14 dagar via ditt kopplade bankkonto
- Du loggar in med Mobilt BankID hos Klarna för att genomföra betalningen
- <https://www.adlibris.com/se/kampanj/tom-gates>

Säkra kortbetalningar

- Mastercard SecureCode respektive Verified by Visa är en kostnadsfri säkerhetstjänst som du får via din bank
- Banken säkerställer att det är du som använder ditt kort
- Du använder BankID för att bekräfta ditt internetköp
- Signering av kortköpet visas i en separat webbsida

Uppmärksamhet vid kortköp

- Sätt spärr för internetköp och öppna det när du vill handla
- Använd ett separat konto
- Förvara inte kort och kod på samma ställe
- Dela aldrig med dig av information med koppling till ditt kort
- Har koll på dina transaktioner

Skyddskort

- Anne-Marie Eklund Löwinder, en av Sveriges främsta IT-säkerhetsexperter
- Har systemvetenskaplig utbildning
- 30 års erfarenhet och kunskap om internet
- <https://www.svtplay.se/video/19929658/plus/plus-sasong-26-avsnitt-8>

Direktbetalning

- Du skickas vidare till sin internetbank på samma sätt som när du betalar dina räkningar
- Du kan handla på nätet utan att behöva fylla i ditt kontonummer
- Betalningen utförs direkt
- Du får information om att köpet är klart och att varorna kommer att levereras

Swish

- Med Swish betalar du via ditt mobilnummer
- Numret ansluter du till ditt bankkonto
- Du ansvarar för att beloppet och att mottagarens namn är rätt
- Du godkänner betalningen via Mobilt BankID
- <https://www.raddabarnen.se/stod-oss/swish>

Säkert sätt

- BankID är en personlig e-legitimation jämförbar med pass och körkort
- Ge aldrig någon annan person tillgång till ditt BankID som är din personliga värdehandling
- Du beställer BankID hos din bank
- Använd en 8-siffrig säkerhetskod på ditt mobila bank-ID

Inget säkerhetshål i Bank-ID

- Använd aldrig ditt Bank-ID på uppmaning av någon annan person
- Du kan bli uppringd av en bedragare som lurar dig att logga in på en tjänst
- Om du misstänker att du är utsatt för bedrägeri så ska du spärra ditt Bank-ID

Artificiell Intelligens skyddar våra konton

- AI lär sig mönster som sticker ut
- Varnar om det finns tvivel om att det är du som har gjort transaktionen
- Banken kan ta beslut om att stoppa transaktionen
- De ringer upp dig eller skickar SMS i ett eventuellt misstänkt ärende
- De ber dig inte uppge kod och lösenord

Identitetsinrång

- Spärra obehörig adressändring
- Skaffa adresslåset
- Skaffa digital brevlåda
- <https://www.skatteverket.se>

Digital brevlåda

- En digital brevlåda är säkrare än papperspost och e-post eftersom du loggar in med Mobilt Bank-ID
- Du får inte spam eller reklam, bara myndighetspapper och fakturor från kontoföretag
- Drygt 2 miljon användare i nuläget

Det här har alla digitala brevlådor gemensamt

- Du tar emot, hanterar och arkiverar post direkt i datorn, mobilen eller surfplattan
- Loggar in med Bank-ID
- Du kan dela din brevlåda
- Endast ha en brevlåda åt gången
- Du kan säga upp din brevlåda

Köpa julmat

- Produkter och recept
<https://www.mathem.se/artikel/julmat>
- Catering <https://www.urbandeli.org/urban-deli-catering>
- Trött på julmat? Välj bland 1000 rätter
<https://www.godsmak.se>

Handla gran

- https://www.pricerunner.se/cl/459/Heminredning?attr_59518160=59518191
- <https://www.bauhaus.se/jul-pa-bauhaus/julgranaroch tillbehor/julgranar.html>
- <https://www.blomsterlandet.se/Kampanjer/Julgran>